

המלמד

parashatshavua.com

מתכוננים לפרשה

מה בפרשה?

ילדים יקרים,

בפרשת יקב אנו זוכים לבשורות על שפע וברכה גדולה בארץ ישראל. אם עם ישראל ישמר את הברית עם הקב"ה, הקב"ה יקיים את הבטחתו לאבותינו ויברך את עם ישראל בשפע גדול בצאן ובקר, גדולי השדה, פריאות ושלטון על אויבנו.

משה רבנו מלמד את עם ישראל ששמירת הקב"ה מפני אויבנו עומדת מעל הטבע וההגיון ומזכיר את הנסים מהירידה למצרים, קריעת ים סוף ומתן תורה.

משה רבנו מזוהר את עם ישראל מפני הסכנה שעלולים לחשוב שהברכה מגיעה להם בזכות עצמם ונחמדם (כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה) ומתאר את הענשים שיגיעו בעקבות כך. משה רבנו ממשיך ומזכיר את החטאים שהיו בזמן הנדודים: חטא העגל, חטא המרגלים, תאות הבשר, מחלוקת קרח ועדתו וכו'... ואת החובה לשמר על הברית עם הקב"ה.

בסוף הפרשה נקרא את פרשת " והיה אם שמוע תשמעו..." שאותה אנו קוראים פעמים ביום כדי לזכר תמיד את הברכות בקיום המצוות ואת הענשים אם חס וחלילה נתחמק מהקשר אל הקב"ה.

“אל-ארץ טובה: ארץ, נחלי מים עינת ותהמת, יצאים בבקעה ובהר... חטה ושערה, וגפן ותאנה ורמון; ארץ-זית שמן, ודבש... ואכלת, ושבעת וברכת את-ה' אלקיך...”

איור:
ינון פתחיה

הגיליון מוקדש לע"נ
עדלה בת שרה ז"ל

המלמד

מתכוננים לפרשה

שכר שמירת המצוות - שמירת ברית אבות (ז, יב-טז)

בפרשת עקב אנו זוכים לבשורות על שפע וברכה גדולה בארץ ישראל. אלא שהמצוות תלויות בקשר שלנו אל הקב"ה ומובא במדרש תנחומא: ".... יתברך שמו של הקדוש ברוך הוא שנתן תורה לישראל שיש בה שש מאות ושלוש עשרה מצוות, ויש בהן קלות וקמורות. ומפני שיש בהן מצוות קלות שאין בני אדם משגיחין בהן אלא שמשליכין אותן תחת עקביהן, כלומר שהן קלות, לפיכך היה דוד מתירא מיום הדין ואומר: רבוננו של עולם, איני מתירא מן המצוות הקמורות שבהן קלות, מפני שישן קמורות. ממה אני מתירא. מן המצוות הקלות, שמא עברתי על אחת מהן, אם עשיתי אם לא עשיתי, מפני שהיתה קלה. ואתה אמת, הוי זהיר במצוה קלה כבמצוה קמורה. לכך אמר, למה אירא בימי רע עון עקבי יסובני.

1. הפרשה נפתחת בפס' "והיה עקב תשמעון", מה נרמז במילה "עקב" - שהיא מלשון עקבו של אדם (עקב הרגל)? (רש"י ז, יב)
2. כתוב בפס' "והיה עקב תשמעון אל המשפטים האלה... ושמר ה' אלקיך לך את הברית" וכו', מה הפירוש "ושמר ה' אלקיך"? (רש"י ז, יב)
3. מיתחו קו להשלים את הברכות (ז, יג-טז)

ואהבך וברכך והרבך וברך פרי בטןך
ופרי אדמתך

ברוך תהיה מכל העמים

והסיר ה' ממך כל חלי וכל מדוי
מצרים הרעים

ואכלת את כל העמים

אשר ידעת לא ישימם בך ונתנם
בכל שנאיך

אשר ה' אלקיך נתן לך

דגנך (חיטה) ותירשך (יין) ויצהרך
(שמן) שגר אלקיך (ולדות הבקר)
ועשתרת צאנך (צאן חזק ורב)

לא יהיה בך עקר ועקרה ובבהמתך

4. מה הפירוש "שגר אלקיך" ולמה נקראים "שגר"? (רש"י ז, יג)

5. מה הפירוש "ועשתרת צאנך", ולמה נקראים כך? (רש"י ז, יג)

6. כתוב בפס' "ואהבך וברכך והרבך", בזכות מי זכינו לאהבת ה' אותנו? (בעל הטורים ז, יג)

7. בזכות מי זכינו לברכת ה'? (בעל הטורים ז, יג)

8. בזכות מי זכינו לברכת "והרבך"? (בעל הטורים ז, יג)

9. כתוב בפס' "ברוך תהיה מכל העמים לא יהיה בך עקר ועקרה ובבהמתך", מה הפירוש "עקר"? (רש"י ז, יד)

10. הקב"ה מצווה לא לחוס על הגוים שנכבוש בכניסה לארץ ישראל. מדוע? (ז, טז)

המלמד

מתכוננים לפרשה

שיעור לבעלי הספקות (ז, יזכנו)

1. ממלחמת עמלק ועד הכניסה לארץ, הקב"ה עושה ניסים גדולים לעם ישראל ועוזר להם לנצח במלחמות על אף שהלוחמים של עם ישראל לא היו מאומנים וללא כלי נשק מתאימים. ממה חושש משה רבנו? (ז, יז)

---

2. משה רבנו מצווה את עם ישראל "לא תִּירָא מֵהֶם.. ולזכור את המופתים שעשה הקב"ה ביציאת מצרים. איזו דוגמה מביא רש"י לאותות עליהם מדובר בפס' (רש"י ז, יט)

---

3. מה הפירוש "מסות" בפס' (רש"י ז, יט)

---

4. איזה מכה מהמכות שניתנו על מצרים נקראת "היד החזקה"? (רש"י ז, יט)

---

5. מהי "הזרע הנטויה"? (רש"י ז, יט)

---

6. הקב"ה יעזור לעם ישראל במלחמה "וגם את הצרעה ישלח ה' אלקיך בס", מהי ה"צרעה" ומה הייתה עושה? (רש"י ז, כ)

---

7. משה רבנו אוסר על עם ישראל לפחד מהמלחמה בגויים ומבשר לעם ישראל שהקב"ה לא יגרש את הגויים מארץ ישראל בבת אחת ובמהירות אלא אט אט. מדוע? (ז, כב)

---

8. מה צריכים לעשות עם ישראל לאחר הניצחון במלחמות הארץ? (ז, כה)

הגויים היו מקשטים את העבודה זרה שלהם בחפצי נוי מכסף וזהב והקב"ה אוסר על לקיחת את הקישוטים. הסכנה היא שהיהודי שיצליח באותו כסף וזהב שהיה על הפסלים, ועלול לחשוב שהיה זה בכח אותה העבודה זרה שהיו עליה החפצים.

הנהגת ה' במדבר והשפע בארץ (ח, אי"כ)

משה רבנו מגלה קצת מהנהגת ה' במדבר במשך ארבעים שנה עד הכניסה לארץ ישראל.

1. לפני הסיפור על הנהגת ה', משה רבנו חוזר על שמירת ברית אבות ואומר בפס' "כל המצוה אשר אנכי מצוך היום תשמרון .....", מה הפירוש "כל המצוה" על פי מדרש אגדה? ואיזו דוגמה מביא רש"י? (רש"י ח, א)

---

2. מדוע, לפי "בעל הטורים" נסמכה המילה "לאבותיכם" לפסוק "וזכרת את כל הדרך"? (בעל הטורים ח, א)

---

3. מה הסיבה המופיעה בתורה לחלק מהאירועים שהתרחשו בזמן המסעות במדבר? (ח, ב)

---

4. כתוב בפס' "וזכרת את כל הדרך אשר הולכיך ... למען ענתך לנסתך לדעת את אשר בלבבך התשמר מצותיו אם לא", מה הפירוש "התשמר מצותיו אם לא"? (רש"י ח, ב)

המלמד

מתכוננים לפרשה

5. מדוע הקב"ה הרעיב את עם ישראל במדבר ונתן להם את המן? (ח,ג)

6. איזה שני דברים למדים מהכתוב בפס' "ויאכילך את המן ... למען הודיעך"? (בעל הטורים ח,ג)

7. איזה שני ניסים מציין משה רבנו שנעשו במהלך ארבעים השנה? (ח,ד)

8. כיצד הבגדים של עם ישראל לא בלו במשך 40 שנה, ומה היו עושים הילדים הקטנים שגדלו במשך הזמן הזה - איזה בגדים היו לובשים? (רש"י ח,ד)

9. כתוב בפס' "ורגלך לא בצקה" מה הפירוש "לא בצקה"? (רש"י ח,ד)

10. משה רבנו מתאר לעם ישראל את הברכה הגדולה בכניסה לארץ. חברו בין הפסוקים: (ח,זט)

לא תחסר כל בָּהּ

אַרְצָא טוֹבָה אֶרֶץ נְחֹלִי מַיִם

עֵינַת וּתְהַמַּת יֵצְאִים בְּבִקְעָה וּבְהָר

אַרְצָא חֹטֵה וּשְׂעֵרָה וְגִפְנֵי וּתְאֲנָה וְרִמּוֹן

וּמְהַרְרִיָּה תַחֲצִב נְחֹשֶׁת

אַרְצָא אֲשֶׁר לֹא בְמַסְפַּנַּת תֹּאכַל בָּהּ לֶחֶם

אַרְצָא זֵית שֶׁמֶן וְדָבָשׁ

אַרְצָא אֲשֶׁר אֲבִנְיָהּ בְּרִזָּל

11. בפס' "ארץ חטה ושערה.....ארץ זית שמן ודבש" ישנם 10 מילים. על מה הדבר רומז? (בעל הטורים ח,ח)

12. כתוב בפס' "ואכלת ושבעת, וברכת את ה'..." על איזה ברכה מדובר? וכיצד מלמד "בעל הטורים" את החובה לברך לפני? (בעל הטורים ח,י)

13. איזו סכנה יכולה להיות מהברכה הגדולה שתהיה לנו בארץ ישראל עפ"י הכתוב "...ושבעת ובתים טובים תבנה וישבת, ובקרך... ורפגן וכסף וזהב ורבה לך וכל אשר לך ורבה" (ח,יד)

14. משה רבנו מזהיר ממידת הגאווה כתוצאה מההצלחה בארץ ישראל. השלימו: "...כחי _____ עשה לי _____ הָזֵה" (ח,יז)

התורה מדריכה אותנו ומלמדת אותנו שהברכה היא חלק מהברית עם אבותנו ולכן אנו מצווים במצוות הזכירה "וְזָכַרְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ כִּי הוּא הֵנְתֵן לָךְ כַּח לַעֲשׂוֹת חַיִּל"

המלמד

מתכוננים לפרשה

עם קשה עורף - תזכורת חטאי המדבר (ט, א - י, יא)

1. משה רבנו חוזר ומזהיר את עם ישראל מגבהות הלב מההצלחה בכיבוש הארץ. ירושת הארץ היא בזכות האבות " ... כי לא בצדקתך ה' אלקיך נתן לך את הארץ ..... לרשתה כי עם קשה ערף אתה". איזה אירועים מפרשות קודמות מזכיר משה רבנו לעם ישראל כדי להוכיח שעם ישראל הוא "עם קשה עורף"? (ט, ח-טז)

חטא _____ לאחר מעמד הר סיני

חטא _____ בתבערה

חטא _____ על המים

חטא _____ על הבשר

חטא _____ שהיה בקדש ברנע

2. כתוב בפס' "ואתנפל לפני ה' כראשונה ארבעים יום וארבעים לילה", באיזה תאריך משה רבנו עלה להר וירד ממנו, וכמה פעמים עשה זאת? (רש"י ט, יח)

_____

_____

_____

_____

3. נאמר על עם ישראל "קצף ה' עליכם להשמיד אתכם" ועל אהרן נאמר "התאנף ה' מאד להשמידו", מה הפירוש "להשמידו" בפס'?(רש"י ט, כ)

4. למי משה הצליח לכפר בתפילתו?(רש"י ט, כ)

5. כתוב בפס' "בעת ההיא אמר ה' אלי פסל לך שני לוחות אבנים ועלה אלי ההרה ועשית לך ארון עץ" מהי אותה העת, ובאיזה ארון עץ מדובר?(רש"י י, א)

_____

_____

_____

6. משה ממשיך ומספר על כתיבת עשרת הדיברות על הלוחות השניים ושברי הלוחות שהונחו בארון עצי שיטים נוסף לארון הברית. עוד מזכיר משה את מותו של אהרון הכהן. מי החליף את אהרון ככהן גדול? (י, ו)

_____

_____

_____

7. מה לומדים מהסמיכות של מיתת אהרן לשבירת הלוחות?(בעל הטורים י, ו)

_____

_____

8. כיצד לומדים את אהבת ה' מהפסוק ' ויאמר ה' אלי קום לך למסע לפני העם?(רש"י י, יא)

_____

_____

המלמד

מתכוננים לפרשה

הציפיה מעם ישראל והברכה בארץ (י, יב - יא, יב)

1. למרות כל החטאים שהזכיר משה, עדיין הקב"ה שומר את הברית. מה דרשו רבותינו מהפסוק "מה ה' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה את ה'?" (רש"י י, יב)

---

2. מה לומדים מהפסוק "ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה ...." על הקשר בין עם ישראל לקב"ה? (רש"י י, יב)

---

3. כתוב בפס' "ומלתם את ערלת לבבכם" מהי "ערלת לבבכם"? (רש"י י, טז)
4. כתוב בפס' "ואהבתם את הגר כי גרים הייתם" מה לומדים מכאן? (רש"י י, ט)

---

5. כתוב בפס' "את ה' אלקיך תירא ואותו תעבד ובו תדבק ובשמו תשבע" מתי מותר להישבע בשם ה'? (רש"י י, כ)

---

6. משה רבנו מזכיר לעם ישראל מחלוקת קרח ועדתו כתוב בפס' "ואשר עשה לדתן ולאבירם ... ותבלעם ואת בתיהם... ואת כל היקום אשר ברגליהם" מה הפירוש "היקום אשר ברגליהם"? (רש"י יא, ו)

---

7. ארץ ישראל היא "אַרְץ הַרִּים וּבְקָעֹת" שיש הרבה יותר שטח גידול. איזו ברכה נתן הקב"ה בארץ ישראל לנו לומדים עפ"י הפירוש "והשקית ברגלך"? (רש"י יא, י)

---

8. מה הפירוש "והשקית ברגלך כגן הירק"? (רש"י יא, י)
9. כיצד לומדים שארץ ישראל הייתה טובה יותר מארץ מצרים (עפ"י פירוש "לא כארץ מצרים היא")? (רש"י יא, י)

---

10. קדושת ארץ ישראל שונה מכל ארצות העולם והקב"ה משגיח עליה כל הזמן. השלימו את הפסוק: "אַרְץ אֲשֶׁר-ה' אֱלֹקֶיךָ _____ אֹתָהּ, _____ עֵינֵי ה' אֱלֹקֶיךָ בָּהּ _____ וְעַד אַחֲרֵית שָׁנָה" (יא, יב)
11. מה ההדגשה בפסוק ".....מרשית השנה" עפ"י רש"י? (רש"י יא, יב)

---

12. מה הפירוש "תמיד עיני ה' אלקיך בה"? (רש"י יא, יב)

---

13. כתוב בפס' "תמיד עיני ה' אלקיך בה מרשית השנה .....", מה נרמז במילה "מרשית"? (בעל הטורים יא, יב)

המלמד

מתכוננים לפרשה

קבלת עול מצוות – פרשת ויהיה אם שמע(יא, יג-כה)

בפרשת ואתחנן למדנו את פרשת "שמע ישראל" שהיא קבלת עול מלכות שמים. בפרשתנו נלמד את פרשת "ויהיה אם שמע" שהיא קבלת עול מצוות. מצווה עלינו לקרותה פעמיים ביום כחלק מ"קריאת שמע".

1. מהי הכפילות "אם שמע תשמעו"? (רש"י יא, יג)

2. מדוע נסמך הפסוק "...ועד אחרית שנה" לפסוק "ויהיה אם שמע"? מה יקרה אם עם ישראל יקלקלו מעשיהם באמצע השנה? (בעל הטורים יא, יג)

3. מדוע הודגש בפסוק "מצוה אתכם היום"? (רש"י יא, יג)

4. מדוע התורה מקשרת בין "אשר אנכי מצוה אתכם היום" לבין "לאהבה את ה'"? (רש"י יא, יג)

5. כתוב בפס' "ולעבדו בכל לבבכם", איזוהי עבודה שבלב? (רש"י יא, יג) עבודה שהיא בלב, וזו היא תפלה,

6. ראינו בפרשה קודמת של "שמע ישראל" שנכתב "בכל לבבך ובכל נפשך" וכעת שוב התורה חוזרת ומצווה "בכל לבבכם ובכל נפשכם". מדוע? (רש"י יא, יג)

7. מדוע נסמך "בכל לבבכם ובכל נפשכם" ל- "ונתתי מטר ארצכם"? (בעל הטורים יא, יג)

8. כתוב בפס' "ונתתי מטר ארצכם בעתו" מה נרמז בגימטריא של המילה "בעתו"? (בעל הטורים יא, יד)

9. מה הפירוש "ונתתי מטר ארצכם בעתו"? (רש"י יא, יד)

10. "רביעה" בלשון הקודש היא כינוי לעונת הגשמים (מלשון רביעה והפראה, שכן הגשמים רובצים על הקרקע ומפריים אותה). כתוב בפרשה "ונתתי מטר ארצכם בעתו יורה ומלקוש", מהו היורה ומדוע נקרא כך? (רש"י יא, יד)

11. מהו המלקוש ולמה נקרא כך? (רש"י יא, יד)

12. כתוב בפס' "ואספת דגנך" איזה מן ברכה זו, שאנו נטרח לאסוף את תבאתנו? (רש"י יא, יד)

13. כתוב בפס' "ונתתי עשב בשדך לבהמתך", מה התועלת שהעשב בשדה לעניין הבהמה? (רש"י יא, טו)

14. מהי הברכה שה' מברכנו "ואכלת ושבעת"? (רש"י יא, טו)

15. מדוע הזכיר דווקא לאחר "ואכלת ושבעת" את הציווי "השמרו לכם פן יפתה לבבכם"? (רש"י יא, טז)

16. מדוע התורה מדגישה שהעונש יגיע "מהרה" בפסוק? (רש"י יא, יז)

המלמד

מתכוננים לפרשה

17. מפירוש רש"י על הפסוק "ואברתם מהרה" אנו לומדים על הסכנה הגדולה מהשפע שגורם לגלות . איזו דוגמה מביא רש"י? (רש"י יא,יז)

_____

18. מדוע , למרות העונשים וההתרחקות מהקב"ה , משה רבנו חוזר ואומר "ושמתם את דברי אלה על לבבכם"? (רש"י יא,יח)

19. כתוב בפס' "ולמדתם אתם את בניכם לדבר בס" מה לומדים מהמילים "לדבר בס"?(רש"י יא,יט)

_____

20. מה לומדים, עפ"י פירוש רש"י , שנאמר "על האדמה אשר נשבע לאבותיכם לתת להם" ולא נאמר לתת "לכם". הרי האבות לא ירשו את הארץ אלא עם ישראל?(רש"י יא,כא)

_____

21. מהו הצינוי הנלמד מהדיוק בכתוב בפס' "אשר אנכי מצוה אתכם לעשתה לאהבה את ה' ללכת בכל דרכיו ולדבקה בו"?(רש"י יא,כב)

22. כתוב בפסוק "ולדבקה בו", איך אפשר לדבק בה?(רש"י יא,כב)

23. מדוע נאמר כאן "והוריש ה' את כל הגוים האלה" והלא עם ישראל צריך להוריש?(רש"י יא,כג)

24. כתוב בפס' "פחדכם ומוראכם יתן ה' אלקיכם על פני כל הארץ", מהו פחד ומהו מורא?(רש"י יא,כה)

_____

משה רבנו קושר את שמירת המצוות לברכות של הקב"ה לעם ישראל " כִּלְי־הַמְּקוֹם אֲשֶׁר תִּדְרֹךְ כַּף־רַגְלְכֶם בּוֹ ..... מִן־הַמְּדָבָר וְהַלְבִּנוֹן מִן־הַנֶּהָר נְהַר־פָּרָת וְעַד הַיַּם הָאֲחֵרוֹן יִהְיֶה גְבֻלְכֶם. לֹא־יִתְיַצֵּב אִישׁ בְּפָנֶיכֶם פְּחָדְכֶם וּמוֹרָאֶכֶם .... עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ (על האויבים הקרובים והרחוקים)...."